

Dosarul nr. 2ra-470/23
2-20150731-01-2ra-27032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (M. Frunze)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Pruteanu, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

DECIZIE

27 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Pleșca Galina și Guzun Natalia, reprezentați de avocatul Perebicovscaia Maria,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Pleșca Galina și Guzun Natalia împotriva OCN „Zoom Credit” SRL, intervenient accesoriu executorul judecătoresc George Boțan, privind nulitatea clauzei contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 30 noiembrie 2020, Pleșca Galina și Guzun Natalia au depus cerere de chemare în judecată împotriva OCN „Zoom Credit” SRL, intervenient accesoriu, executorul judecătoresc, George Boțan cu privire la nulitatea clauzei privind încasarea penalității din contractul de împrumut nr. 0014/1 din 04 decembrie 2019 și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, conform contractului de credit nr. 0014/I din 04.12.2019, încheiat între OCN „Zoom Credit” SRL în calitate de creditor și Pleșca Galina în calitate de debitor, creditorul a acordat debitorului un credit în sumă de 215 000 de lei, cu termen final de rambursare la 04.12.2022.

În baza contractului de fidejusiune nr. 0014-D/1 din 04.12.2019, Guzun Natalia și-a asumat obligațiile aferente contractului de credit nr. 0014/1 din 04.12.2019, în fața creditorului OCN „Zoom Credit” SRL pentru onorarea integrală a obligațiilor de rambursare a împrumutului și altor plăți legate de contractul de credit nr. 0014/1 din 04.12.2019, în cazul dacă debitorul nu va onora aceste obligațiuni.

A făcut referire la prevederile art. 10 alin. (1) din Codul civil și a menționat că, conform graficului de achitare anexat la dosar, debitorul a fost obligat să achite lunar suma în mărime de 10 451,39 de lei.

Conform prevederilor contractului la eliberarea creditului debitorul achită creditorului comision pentru eliberarea împrumutului în mărime de 3% din suma de 6450 de lei, care a fost încasată de către creditor din suma eliberată.

Conform înțelegerii părților prima rată de achitare pentru prima luna în marime de 10451,39 de lei a fost la fel încasată de către creditor la momentul eliberării împrumutului din suma împrumutată.

A menționat, că la data semnării contractului creditorul a eliberat debitorului suma în mărime 198098,61 de lei.

Astfel, a fost încasată suma comisionului în mărime de 6450 de lei la data încheierii contractului 04.12.2019, suma în mărime de 10451,39 de lei pentru data de 06.01.2020 a fost încasată la momentul încheierii contractului de împrumut din suma împrumutului.

La 04.02.2020 conform graficului stabilit debitorul a achitat suma în mărime de 10452 lei, la 10.03.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 10810 de lei, la 04.05.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 9330 de lei, la 13.05.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 600 de lei, la 17.06.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 3000 de lei, la 06.07.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 10000 de lei, la 04.08.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 12450 de lei, la 05.09.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 10600 de lei, la 02.10.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 10500 de lei, la 04.11.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 10500 de lei, la 25.11.2020, debitorul a achitat suma în mărime de 185138,90 de lei. Astfel, în total debitorul a achitat suma de 290 282,29 de lei.

A notat că, în perioada pandemiei - situației de stare de urgență în Republica Moldova declarată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.55 din 17 martie 2020, reclamanții nu au avut posibilitatea să achite sumele contractuale în termenele stabilite și au achitat cu întârziere suma în mărime de 10810 de lei - 10.03.2020, suma în mărime de 9330 de lei la 04.05.2020, la 13.05.2020, suma în mărime de 600 de lei, la 17.06.2020 suma în mărime de 3000 de lei. Ulterior sumele au fost achitate conform graficului stabilit.

Necătând la situația excepțională declarată de către autoritățile Republicii Moldova, debitorul a acționat cu bună credință și a achitat sumele după posibilitatea și starea lui financiară.

A atenționat, că la 24.03.2020 a fost emisă Hotărârea nr.13/5 a Comisiei Naționale a Pieții financiare RM, care este obligatorie pentru Organizațiile Comerciale Nebancare potrivit căreia, în cazul în care nu sunt achitate de către debitor plățile potrivit graficului prestabilit conform contractului de credit

(împrumut)/leasing financiar aferente perioadei 17 martie 2020 - 30 iunie 2020, asociația de economii și împrumut sau organizația de creditare nebancară poate menține pînă la data de 30 iunie 2020 provizioanele pentru pierderi la creditele (împrumuturile)/leasingul financiar respectiv(e) acordat(e), corespunzător clasificării efectuate la data de 17 martie 2020.

Modificarea pînă la 31 august 2020 a termenelor de scadență a plăților și/sau sumelor plăților la creditele (împrumuturile)/leasingul financiar menționate la pct. 2 prin intermediul acordurilor bilaterale, sau deciziilor unilaterale dar care nu măresc obligația pecuniară a debitorului/locatarului, nu va avea efect clasificarea acestora într-o categorie mai dură, în conformitate cu prevederile actelor normative.

La 31.03.2020, Comisia Națională a Pieții Financiare a elaborat nota informativă pentru organizațiile de creditare nebancare pentru intermediere pe timp de epidemie și anume - „OCN organizarea cât mai curînd posibilă implementare efectivă a prevederilor Hotărîrii nr.13/5 din 24.03.2020 privind unele măsuri de atenuare a efectelor crizei epidemiologice.

Astfel, aplicarea înlesnirilor la plată - anularea penalității și a dobînzilor de întirziere pentru credite nebancare pe termen de 17.03.2020-30.06.2020”.

Indică că, necătînd la existența hotărîrilor Comisiei, pîrîtul acționînd cu rea credință a obligat reclamantii să achite nu doar sumele stabilite prin contract - corpul creditului și dobînda contractuală (care trebuia să fie micșorată reieșînd din Hotărîrea susmenționată a CNPF), dar și a calculat penalitatea enormă în mărime de 150 492,24 lei.

A mai menționat, că pârătul refuză de a elibera calcul desfășurat a datoriei și penalității (ce încălca flagrant drepturile debitorului în calitate de parte a Contractului de împrumut din 04.12.2019, care este în drept să fie informată despre existența sumelor calculate). Suma în mărime de 150 492,24 de lei este reflectată în Certificatul nr.65 din 23.11.2020 eliberat de către OCN „Zoom Credit” SRL.

A atenționat că, prin Notificare expediată debitorului, creditorul/pârăt la data de 18.08.2020 în mod unilateral a reziliat Contractul de împrumut încheiat la data de 04.12.2019.

Necătînd la rezilierea Contractului de împrumut, creditorul calculează dobînda și penalitatea pînă în prezent, ce se confirmă prin Notificarea din 18.08.2020, Răspunsul din 21.09.2020, Calculul din 17.09.2020, Certificatul din 23.11.2020.

Făcînd referire la prevederile Legii nr. 256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, a considerat că, pretenția înaintată de OCN „Zoom Credit” SRL privind încasarea sumei de 150 492,24 de lei cu titlu de penalitate, este nulă și abuzivă.

A susținut că, clauzele contractului de împrumut nu au fost negociate de către părți, ce se confirmă prin cererea depusă în ziua eliberării împrumutului. La momentul adresării debitorului, creditorul a prezentat spre semnare cererea de eliberare a sumei în calitate de împrumut în termen urgent. Forma cererii este una standart și contravine cerințelor pentru contractele de împrumut cu consumatorii. În circumstanțele relevate și în contextul normelor de drept enunțate supra, în lipsa probelor precum că clauza statuată în contract ce ține de penalitate a fost negociată,

dimpotrivă fiind stabilită crearea, în detrimentul consumatorului contrar cerințelor de bună-credință, a unui dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, astfel a considerat caracterul abuziv al pct.2.4 din contractul nr.0014/I din 04.12.2019.

Totodată, a specificat că, după încheierea contractului de împrumut nr. 0014/I, la data de 06.12.2019 de către OCN „Zoom Credit” SRL și Pleșca Galina a fost încheiat Contractul de ipotecă nr. 2885.

Prin Avizul de executare a dreptului de ipotecă, executorul judecătoresc Boțan George a inițiat procedura de executare dreptului ipotecar.

La 25.11.2020 debitorii/reclamanți au fost înștiințați despre evacuarea forțată din bunurile ipotecate - terenul și construcția locativă din XXXXX (nr.cadastral XXXXX) care va avea loc la data de 30.11.2020 prin intermediul executorului judecătoresc Boțan George. Pentru procedura de executare silită executorul judecătoresc a prezentat spre plată Borderoul de calcul a onorariului executorului în suma de 10245 lei, care au fost achitate de către reclamanți la data de 25.11.2020, ce se confirmă prin Ordinul de plată anexat.

Necâtând la executarea obligațiilor contractuale a debitorilor, precum și supraplata sumelor (calculul reclamantului anexat la dosar), la achitarea serviciilor executorului judecătoresc, pârâtul și intervenientul accesoriu executorul judecătoresc refuză să scoată interdicțiile aplicate pe bunurile imobile ale reclamanților, mai mult ca atât a fost inițiată procedura de evacuare forțată a bunurilor și persoanei din bunurile imobile mun.Chișinău, com.Trușeni, fapt care încalcă flagrant dreptul de proprietate a reclamanților și membrilor familiei acestora.

Au solicitat constatarea nulității clauzei contractului de împrumut nr. 0014/I din 04.12.2019 în partea penalității ca fiind abuzivă și încasarea din contul pârâtului OCN „Zoom Credit” SRL în beneficiul reclamanților, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10 000 de lei.

Prin hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Pleșca Galina și Guzun Natalia. S-a constatat nulitatea clauzei privind încasarea penalității indicată în pct. 2.4 din contractul de împrumut nr. 0014/1 din 04 decembrie 2019 încheiat între OCN „Zoom Credit” SRL și Pleșca Galina. S-a încasat din contul OCN „Zoom Credit” SRL în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 lei. În rest, cererea de chemare în judecată înaintată de Pleșca Galina și Guzun Natalia s-a respins ca neîntemeiată.

La data de 23 decembrie 2021, OCN „Zoom Credit” SRL, reprezentată de avocatul Morărașu Eugeniu, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei decizii de respingere integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de OCN „Zoom Credit” SRL, s-a casat integral hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care: cererea de chemare în judecată depusă de Pleșca Galina și Guzun Natalia către OCN „Zoom Credit” SRL, intervenient accesoriu executorul

judecătoresc George Boțan privind nulitatea clauzei contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată s-a respins ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a notat că, soluția instanței de fond privind admiterea parțială a acțiunii, este una incorectă, rezultată din aprecierea eronată a materialului probator și interpretarea justă a normelor de drept material.

A evidențiat că, semnarea/încheierea contractului de credit nebancar, reclamantei Pleșca Galina i-au fost aduse la cunoștință informația privind condițiile de creditare ale OCN „Zoom Credit” SRL, dar și faptul că a dispus de suficient timp pentru a studia această informație, cu scopul comparării acesteia cu alte oferte de creditare, în vederea alegerii celei mai potrivite și și-a exprimat consimțământul că această informație să-i fie oferită direct în ziua încheierii contractului de credit nebancar, fapt inserat în partea de jos a contractului de credit, unde debitorul a aplicat semnătura. Or, prin semnarea contractului și lipsa înaintării unor pretenții în perioada respectivă, consumatorul a demonstrat lipsa necesității acestuia de a influența conținutul contractului inițial. Prin urmare, s-a reținut că instanța de fond în mod nejustificat a reținut argumentele reclamantelor precum că condițiile contractuale nu au fost negociate anterior încheierii contractului și că nu a avut posibilitate de a obiecta vis-a-vis de prevederile contractuale.

A indicat că, toate clauzele contractuale, incluse în contractele de împrumut, încheiate cu consumatorii, urmează a fi examinate sub aspectul legalității lor, prin prisma normelor legale. Mai mult, chestiunea urmează a fi tratată nu din perspectiva prevederilor de drept comun cauzele, în care se cere constatarea caracterului abuziv al unor clauze dintr-un contract de credit/împrumut, ci, cu precădere, din perspectiva legilor și jurisprudenței, privitoare la drepturile consumatorilor.

Instanța de apel a constatat că contractul de credit nr. 0014/1 din 04 decembrie 2019 a fost încheiat, la cererea consumatorului Pleșca Galina de acordare a împrumutului, fiindu-i eliberată a priori informația precontractuală, cu descrierea principalelor caracteristici ale produsului de creditare, costurile creditului, informație cu care reclamanta/intimata a făcut cunoștință până la încheierea contractului. Astfel, penalitatea a fost negociată în prealabil între OCN „Zoom Credit” SRL și Pleșca Galina, iar ulterior, în virtutea principiului libertății contractuale, Pleșca Galina și-a exprimat consimțământul la încheierea contractului de credit, iar Guzun Natalia, și-a exprimat consimțământul la încheierea contractului de fidejusiune. Or, la etapa de prezentare a informației precontractuale, reclamantele, în calitate de împrumutat/fidejutor, aveau posibilitatea să formuleze obiecții sau să își exprime dezacordul cu o clauză contractuală sau alta, însă reclamantele nu au manifestat o asemenea conduită la acel moment, iar într-un final au consimțit încheierea contractelor conform condițiilor contractuale enunțate.

La fel, instanța ierarhic inferioară a apreciat faptul că clauza contractuală contestată nu prejudiciază disproporționat, contrar principiilor buneicredințe, cealaltă parte a contractului, la caz reclamantele/intimate, nefiind stabilit caracterul inechitabil al clauzei contractuale, or acestea se prezumă în caz de dubiu în cazurile prevăzute de art. 1069 alin. (4) lit. a), b), c) din Codul civil. La caz, nu au fost constatate în contract prevederi care nu sunt compatibile cu principiile de bază (esențiale) ale reglementărilor de la care derogă, care ar limita drepturile sau

obligățiile esențiale ce ar rezulta din natura contractului, de o manieră care ar periclita scopul contractului sau clauze care nu sunt clare.

A concluzionat că, dispozițiile contractuale au fost elaborate într-un limbaj clar, inteligibil, fiind acceptate de către reclamantele Pleșca Galina și Guzun Natalia, astfel temeiuri pentru declararea nulității clauzelor contractuale nu au fost stabilite.

La 15 februarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Pleșca Galina și Guzun Natalia, reprezentați de avocatul Perebicovscaia Maria, au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei și menținerea hotărârii primei instanțe, cu încasarea din contul OCN „Zoom Credit” SRL a sumei de 10 000 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, invocând că, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

În esență, recurenții au menționat că, estimarea corectitudinii mărimii penalității prin prisma legislației în vigoare care în conformitate cu prevederile art. 15 din Legea nr. 202 din 12.07.2013 privind contractele de credit pentru consumatori și art. 9 din Legea nr. 1 din 16.03.2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară stipulează că se interzice aplicarea penalității care „pe o zi de credit depășește 0,04% din valoarea totală a creditului, iar în cazul contrar”... creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți)...”.

Astfel, nivelul maxim de bună credință a penalității la care se orientează practică creditară în Republica Moldova și din care reiese legislatorul în actele sale normative este de 25 ori ($1\% / 0,04\% = 25$) mai mică decât cea ilegal acceptată prin instanța de apel.

De asemenea, au evidențiat că, instanța ierarhic inferioară nu a ținut cont de prevederile Hotărârii nr.13/5 a Comisiei Naționale a Pietii financiare RM din 24.03.2020 privind unele măsuri de atenuare a efectelor crizei epidemiologice, prin care s-a dispus anularea penalității și a dobânziilor de întârziere pentru credite nebancare în perioada 17.03.2020-30.06.2020. Creditorul calcula dobânda pe aceasta perioadă a restricțiilor, precum și penalitate pentru perioada restricțiilor. Fiind organizație de creditare nebancara creditorul „Zoom Credit” SRL este obligat sa respecte Hotărârea Comisiei Naționale a Pietii Financiare. Dar necatând la existența Hotărârilor Comisiei, pârâtul, acționând cu rea-credință a obligat reclamantii să achite nu doar sumele stabilite prin contract - corpul creditului și dobânda contractuală (care trebuia să fie micșorată reieșind din Hotărârea CNPF), dar a calculat și penalitatea în mărime de 150 492,24 de lei.

Au explicat că, suma efectiv achitată de debitor a constituit 105 143,39 lei. Suma solicitată de către OCN „Zoom Credit” SRL în conformitate cu Certificatul nr. 65 din 23.11.2020 a constituit 362 437,27 de lei. Suma totală pretinsă de către creditor în conformitate cu contractul de credit nr. 0014/1 din 04.12.2019 pentru o perioadă de 355 zile (din 04.12.2019 până la 23.11.2020) constituie 467 580,66 de lei = 105 143,39 de lei + 362 437,27 de lei. Supraplata pretinsă de către creditor în

conformitate cu contractul de credit nr. 0014/1 din 04.12.2019 pentru o perioadă de 355 zile constituie 252 580,66 de lei (467 580,66 de lei - 215 000 de lei), ceea ce depășește valoarea debursată conform contractului respectiv în mărime de 215 000 de lei (suma efectiv eliberată conform materialelor dosarului a constituit doar 198 098,61 de lei), ceea ce înseamnă încălcarea flagrantă a plafonului maxim prevăzut de art. 15 alin. (7) al Legii nr. 202 din 12.07.2013 și ca urmare se tratează de legislator ca abuzivă și trebuie să fie anulată în conformitate cu art. 15 alin. (9) al Legii nr. 202 din 12.07.2013 (care intrând în vigoare prin clauze legale a devenit activă și pentru contracte în curs de execuție).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 29 noiembrie 2022.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces prin intermediul poștei electronice la 03 februarie 2023 (f.d. 42, vol.II).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul depus de Pleșca Galina și Guzun Natalia, reprezentați de avocatul Perebicovscaia Maria la 15 februarie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 27 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimăților copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 65, vol. II).

La 13 aprilie 2023, OCN „Zoom Credit” SRL, prin intermediul avocatului Morărașu Eugeniu, depus referință pe marginea recursului declarat, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil (f.d. 70-72, vol. II).

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Pleșca Galina și Guzun Natalia, reprezentați de avocatul Perebicovscaia Maria a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, avînd în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

În conformitate cu prevederile art. 431 din Codul de procedură civilă, examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.

Verificând decizia din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată constată că la caz se consideră admisibil recursul declarat de către Pleșca Galina și Guzun Natalia, reprezentați de avocatul Perebicovscaia Maria și se impune necesitatea admiterii recursului, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01.09.2023), săvîrșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 04 decembrie 2019, între OCN „Zoom Credit” SRL și Pleșca Galina a fost încheiat contractul de credit nr. 0014/I, potrivit căruia, OCN „Zoom Credit” SRL a acordat Galinei Pleșca, un credit în sumă de 215 000 de lei cu termenul final de rambursare la 04 decembrie 2022 (f.d.9-11, vol. I).

Pct. 2.4 al contractului enunțat prevede că, pentru încălcarea graficului de rambursare a ratei lunare, clientul plătește organizației de creditare nebanară o penalitate în mărime de 1,00% de la soldul creditului neachitat în termen, pentru fiecare zi de întârziere.

Prin contractul de fidejusiune nr. 0014-D/I din 04 decembrie 2019, încheiat între OCN „Zoom Credit” SRL și Guzun Natalia, ultima și-a asumat obligația în mod solidar și total față de organizația de creditare nebanară privind restituirea creditului, achitarea dobânzilor, dobânzile de întârziere, penalitățile și toate cheltuielile judiciare și extrajudiciare datorate de către client, precum și cheltuielile

de recuperare a plăților scadente și cele de urmărire în justiție conform contractului de credit indicat la pct. 1 al prezentului contract, garantînd restituirea creditului și tuturor plăților aferente prin cesiunea veniturilor personale, și răspunderii cu întregul patrimoniu a fidejursorului.

La 18 august 2020, reprezentantul „Debt Recovery Group” SRL, a înmînat Galinei Pleșca și Guzun Natalia, notificare, prin care ultimile au fost informate despre faptul că, la data de 08.08.2020, OCN „ZOOM Credit” SRL, rezolvește unilateral contractul de credit în temeiul pct.3.2.3. a contractului de credit nr. 0014/I din 04.12.2019 (f.d.18, vol. I).

Prin notificarea din 18 august 2020, reprezentantul „Debt Recovery Group” SRL a solicitat cet. Guzun Natalia și Pleșca Galina, achitarea în termen de 15 zile calendaristice din momentul recepționării notificării, a penalității în sumă de 185 138,90 de lei, ce conform pct. 2.4 a contractului constituie soldul restant al creditului.

Prin răspunsul nr. 47 din 21 septembrie 2020, OCN „Zoom Credit” SRL, a informat reclamanta Guzun Natalia referitor la faptul că, la 18.08.2020, OCN „Zoom Credit” SRL a rezolvit unilateral contractul de credit nr. 0014/I din 04.12.2019, fiind calculată penalitatea în sumă totală de 185 138,90 de lei. La fel, a adus la cunoștința reclamantei că, nu este posibilă întocmirea unui grafic special pentru achitarea penalității, ci doar pentru suma integrală a datoriei (f.d.14, vol. I).

La 20 noiembrie 2020, Guzun Natalia s-a adresat către OCN „Zoom Credit” SRL cu o cerere prin care și-a exprimat dorința de a executa anticipat obligațiile sale contractuale și a solicitat prezentarea calculului desfășurat a datoriei, precum și rechizitele bancare pentru achitarea sumei (f.d.13, vol. I).

Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile nr. 8039338255, reclamanta Pleșca Galina deține cu drept de proprietate bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, lot pomicol, situat în XXXXX (f.d.25-26, vol. I).

Prin certificatul nr. 65 din 23 noiembrie 2020, se atestă că, cet. Pleșca Galina are o datorie activă față de OCN „Zoom Credit” SRL în temeiul contractului de credit nr. 0014/I din 04.12.2020, ce constituie suma totală de 362 437,27 de lei.

La fel, în conținutul certificatului menționat se indică faptul că, în cazul achitării integrale a datoriei față de creditorul ipotecar OCN „Zoom Credit” SRL în termeni cât mai restrânși, debitorul va beneficia de o reducere de 50% din penalitatea acumulată, iar suma totală spre achitare a penalității va constituie 287 191,15 de lei (f.d.28, vol. I).

Conform borderoului de calcul a cheltuielilor de executare din data de 19 noiembrie 2020, în cadrul procedurii de executare nr. 065-257/20 din 02 noiembrie 2020, prezentat reclamantelor de către executorul judecătoresc George Boțan, cheltuielile de executare constituie suma totală de 10 245 de lei (f.d.29, vol. I).

Prin ordinul de plată nr. 182 din 25 noiembrie 2020 se atestă că, reclamantele au achitat în beneficiul executorului judecătoresc George Boțan, cheltuielile de executare suportate în cadrul procedurii de executare nr. 065-257/20 din 02 noiembrie 2020 (f.d.35, vol. I).

Înaintînd prezenta cerere de chemare în judecată, Pleșca Galina și Guzun Natalia au solicitat nulitatea clauzei privind încasarea penalității din contractul de împrumut nr. 0014/1 din 04 decembrie 2019 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii, constatând nulitatea clauzei privind încasarea penalității indicată în pct. 2.4 din contractul de împrumut nr. 0014/1 din 04 decembrie 2019 încheiat între OCN „Zoom Credit” SRL și Pleșca Galina și încasarea din contul OCN „Zoom Credit” SRL în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 de lei. În rest, cererea de chemare în judecată înaintată de Pleșca Galina și Guzun Natalia a fost respinsă ca neîntemeiată.

Instanța de fond a concluzionat că, pe parcursul examinării cauzei, reprezentantul pârâtului nu a prezentat careva probe care ar demonstra negocierea prevederilor contractului de credit cu reclamanta, Pleșca Galina. Prin urmare, contractele de credit încheiate de OCN „Zoom Credit” SRL sunt contracte pre-formulate, sunt indubitabil contracte de adeziune, întrucât ele nu se negociază, acceptarea lor fiind o condiție pentru a încheia orice contracte cu persoana juridică. Voința clientului se rezumă la a semna sau nu contractul. Ținând cont de cele menționate, instanța a reținut că, clauza contractuală referitor la încasarea clauzei penale din contractul menționat este abuzivă, deci nulă de drept.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de OCN „Zoom Credit” SRL a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și a casat integral hotărârea primei instanțe, fiind emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a notat că, soluția instanței de fond privind admiterea parțială a acțiunii, este una incorectă, rezultată din aprecierea eronată a materialului probator și interpretarea justă a normelor de drept material.

A evidențiat că, semnarea/încheierea contractului de credit nebanca, reclamantei Pleșca Galina i-au fost aduse la cunoștință informația privind condițiile de creditare ale OCN „Zoom Credit” SRL, dar și faptul că a dispus de suficient timp pentru a studia această informație, cu scopul comparării acesteia cu alte oferte de creditare, în vederea alegerii celei mai potrivite și și-a exprimat consimțământul că această informație să-i fie oferită direct în ziua încheierii contractului de credit nebanca, fapt inserat în partea de jos a contractului de credit, unde debitorul a aplicat semnătura. Or, prin semnarea contractului și lipsa înaintării unor pretenții în perioada respectivă, consumatorul a demonstrat lipsa necesității acestuia de a influența conținutul contractului inițial. Prin urmare, s-a reținut că instanța de fond în mod nejustificat a reținut argumentele reclamantelor precum că condițiile contractuale nu au fost negociate anterior încheierii contractului și că nu a avut posibilitate de a obiecta vis-a-vis de prevederile contractuale.

A indicat că, toate clauzele contractuale, incluse în contractele de împrumut, încheiate cu consumatorii, urmează a fi examinate sub aspectul legalității lor, prin prisma normelor legale. Mai mult, chestiunea urmează a fi tratată nu din perspectiva prevederilor de drept comun cauzele, în care se cere constatarea caracterului abuziv al unor clauze dintr-un contract de credit/împrumut, ci, cu precădere, din perspectiva legilor și jurisprudenței, privitoare la drepturile consumatorilor.

Instanța de apel a constatat că contractul de credit nr. 0014/1 din 04 decembrie 2019 a fost încheiat, la cererea consumatorului Pleșca Galina de acordare a împrumutului, fiindu-i eliberată a priori informația precontractuală, cu descrierea

principalelor caracteristici ale produsului de creditare, costurile creditului, informație cu care reclamanta/intimata a făcut cunoștință până la încheierea contractului. Astfel, penalitatea a fost negociată în prealabil între OCN „Zoom Credit” SRL și Pleșca Galina, iar ulterior, în virtutea principiului libertății contractuale, Pleșca Galina și-a exprimat consimțământul la încheierea contractului de credit, iar Guzun Natalia, și-a exprimat consimțământul la încheierea contractului de fidejusiune. Or, la etapa de prezentare a informației precontractuale, reclamantele, în calitate de împrumutat/fidejutor, aveau posibilitatea să formuleze obiecții sau să își exprime dezacordul cu o clauză contractuală sau alta, însă reclamantele nu au manifestat o asemenea conduită la acel moment, iar într-un final au consimțit încheierea contractelor conform condițiilor contractuale enunțate.

La fel, instanța ierarhic inferioară a apreciat faptul că clauza contractuală contestată nu prejudiciază disproporționat, contrar principiilor buneicredințe, cealaltă parte a contractului, la caz reclamantele/intimate, nefiind stabilit caracterul inechitabil al clauzei contractuale, or acestea se prezumă în caz de dubiu în cazurile prevăzute de art. 1069 alin. (4) lit. a), b), c) din Codul civil. La caz, nu au fost constatate în contract prevederi care nu sunt compatibile cu principiile de bază (esențiale) ale reglementărilor de la care derogă, care ar limita drepturile sau obligațiile esențiale ce ar rezulta din natura contractului, de o manieră care ar periclita scopul contractului sau clauze care nu sunt clare.

Reieșind din cele expuse, instanța de apel a concluzionat că, dispozițiile contractuale au fost elaborate într-un limbaj clar, inteligibil, fiind acceptate de către reclamantele Pleșca Galina și Guzun Natalia, astfel temeiuri pentru declararea nulității clauzelor contractuale nu au fost stabilite.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este greșită.

În conformitate cu art.9 alin. (2) lit. a) din Codul civil (în vigoare la data apariției raportului juridic), drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.

Astfel, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data apariției raportului juridic), persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă pînă la proba contrară.

Reieșind din prevederile art.1763 din Codul civil (în vigoare la data apariției raportului juridic), prin contractul de credit, o bancă sau o organizație de creditare nebancară (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei alte persoane (debitor) o sumă de bani ca împrumut, cu condiția rambursării ei, a plății dobînzii și a altor plăți aferente, sau își asumă orice alt angajament de a achiziționa o creanță sau de a efectua o plată, de a prelungi termenul de rambursare a datoriei sau de a emite orice garanții.

Contractul de credit se încheie în scris.

Față de contractul de credit se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esența contractului de credit nu reiese contrariul.

Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică împrumuturilor acordate de către bănci sau organizații de creditare nebanară, precum și alte organizații care acordă credite în baza legii.

Conform prevederilor art. 947 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data apariției raportului juridic), clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

Conform art. 947 alin. (3) din Codul civil, (în vigoare la data apariției raportului juridic), penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere.

Conform art. 328 alin.(1) din Codul civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atât pe cale de acțiune, cât și pe cale de excepție, de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanților la proces.

Conform art. 329 din Codul civil, în contractele cu consumatorii sînt nule clauzele abuzive, precum și clauzele prin care se derogă de la dispozițiile legale de la care este interzis a se deroga în detrimentul consumatorului (nulitatea de protecție).

Nulitatea de protecție operează doar în măsura în care avantajează consumatorul.

În conformitate cu prevederile art. 1069 din Codul civil, clauza propusă de una dintre părți nu este negociată individual dacă cealaltă parte nu a putut să-i influențeze conținutul, în special deoarece aceasta s-a elaborat anticipat, indiferent că face parte din clauze standard sau nu.

Dacă una dintre părți propune celeilalte părți să selecteze din mai multe clauze, clauza nu se consideră negociată individual doar pentru că cealaltă parte a selectat din clauzele propuse.

Dacă o clauză a fost propusă ca parte a unor clauze standard, se prezumă că ea nu a fost negociată individual.

În contractul dintre un profesionist și un consumator se prezumă că: a) clauzele au fost propuse de către profesionist; b) clauzele nu au fost negociate individual; c) clauzele elaborate de către un intermediar sau un alt terț au fost propuse de către profesionist.

Clauză standard se consideră clauza care a fost elaborată anticipat pentru o multitudine de contracte implicînd diferite părți și care nu a fost negociată individual.

Materialele cauzei atestă că, raporturile contractuale dintre părțile litigante au fost stabilite în baza contractului de credit nr. 0014/I din 04 decembrie 2019.

Potrivit pct. 1 din contractul de credit din 04 decembrie 2019, „Organizație de creditare nebanară acordă clientului un credit în sumă de 215 000 de lei, cu termenul final de rambursare 04 decembrie 2022”.

Reieșind din pct. 2.4 al aceluiași contract din 04 decembrie 2019, „pentru încălcarea graficului de rambursare a ratei lunare, clientul plătește organizației de creditare nebanară o penalitate în mărime de 1,00% de la soldul creditului neachitat în termen, pentru fiecare zi de întârziere, în cazul încălcării de către client a graficului de rambursare a ratei lunare”.

Conform art.1072 din Codul civil, într-un contract dintre un profesionist și un consumator, clauza care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este propusă de către profesionist și dezavantajează considerabil, contrar bunei-credințe, consumatorul.

Articolele 1077-1079 cuprind lista clauzelor considerate abuzive în contractul dintre un profesionist și un consumator fără necesitatea evaluării lor conform alin.(1) din prezentul articol și art.1075.

Listele prevăzute de articolele menționate la alin.(2) nu vor fi interpretate ca liste exhaustive.

La evaluarea caracterului abuziv al unei clauze contractuale în sensul art.1072 alin.(1), art.1073 și 1074 se va ține cont de: a) respectarea obligației de transparență prevăzută la art.1071; b) natura obiectului contractului; c) circumstanțele determinante în cadrul încheierii contractului; d) celelalte clauze contractuale; e) clauzele cuprinse în orice alt contract de care depinde contractul.

Potrivit art. 1077 alin. (2) din Codul civil, sînt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual și au ca obiect sau efect: obligarea consumatorului de a respecta clauze cu care acesta nu a avut posibilitatea reală să se familiarizeze înainte de încheierea contractului, solicitarea de la consumatorul care nu și-a executat obligația fără justificare a unei penalități disproporționate în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligațiilor contractuale.

Conform art. 1076 alin.(1)-(4) din Codul civil, clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută.

Această nulitate de protecție operează doar în măsura în care anularea clauzei avantajează partea care nu a propus clauza abuzivă.

În cazul în care partea care nu a propus clauza abuzivă este un consumator, instanța de judecată este obligată să invoce nulitatea din oficiu.

Dacă contractul poate fi, în mod rezonabil, menținut fără clauza abuzivă, celelalte clauze rămîn valabile.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiectiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Raportând la caz normele legale sus-menționate și reieșind din circumstanțele stabilite, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că prima instanță corect au ajuns la concluzia că clauza contractuală prevăzută în pct. 2.4 al contractului de credit, nu este compatibilă cu principiile de bază (esențiale) ale reglementărilor legale. Or, prevederea contractuală indicată la pct. 2.4 a contractului din 04 decembrie 2019, cu privire la stabilirea clauzei penale nu a fost negociată, contractul de credit fiind redactat de OCN „Zoom Credit” SRL unilateral potrivit unor clauze contractuale standard, fără acordarea posibilității debitorului de a discuta conținutul acestora.

De asemenea, prima instanță just a reținut că, clauza penală solicitată spre încasare nu se află într-o relație rezonabilă față de suma datorată conform contractului, ceea ce este inechitabil și pune în seama debitorului o sarcină mult prea grea, fapt ce duce la îmbogățirea nejustificată a creditorului, or, toate cheltuielile aferente trebuie să fie argumentate de către creditor.

La acest capitol, instanța de recurs subliniază că, contractele încheiate de către OCN „Zoom Credit” sunt contracte pre-formulate, redactate de către organizația de creditare nebanară unilateral în baza unor clauze contractuale standard, iar voința debitorilor fiind limitată doar la acordul sau refuzul de a semna contractul de credit.

Mai mult, informațiile precontractuale și declarația semnată de reclamantele, Pleșca Galina și Guzun Natalia datează cu 06 decembrie 2019, adică după încheierea contractului de credit (f.d. 140-142, vol. I).

Distinct de cele menționate, cu referire la pretenția reclamantelor privind încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 10 000 de lei, pentru asistență juridică, se rețin următoarele.

Conform art. 96 alin.(1) și alin.(1¹) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În acest sens, instanța de recurs apreciază ca fiind justă concluzia primei instanței privind respingerea cerinței reclamantelor privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10 000 de lei, or, la materialele cauzei se atestă doar copia contractului de prestare a serviciilor juridice nr.82/11-19 din 27 noiembrie 2020, însă nu se regăsește ordinul de plată, factura, lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocatul Maria Peebicovscaia și a timpului aferent acestuia.

În contextul celor expuse, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de fond temeinic și legal a admis parțial acțiunea înaintată la cererea de chemare în judecată depusă de Pleșca Galina și Guzun Natalia împotriva OCN „Zoom Credit” SRL, intervenient accesoriu executorul judecătorec George Boțan, privind nulitatea clauzei contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată.

Din considerentele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Pleșca Galina și Guzun Natalia, reprezentați de avocatul Perebicovscaia Maria.

Se casează integral decizia din 29 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pleșca Galina și Guzun Natalia împotriva OCN „Zoom Credit” SRL, intervenient accesoriu executorul

judcătoresc George Boțan, privind nulitatea clauzei contractuale și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc